

Šķidrmēslu apsaimniekošana organiskā mēslojuma vērtības paaugstināšanai

Varbūt vienai daļai lauksaimnieku šķiet, ka pilnīgi pietiek ar to, ka ir uzbūvēta lagūna vai šķidrmēslu savākšanas tvertne, vai virszemes krātuve. Mēsli caur starpkrātuvi tur krājas un vienu vai divas reizes gadā tiek izvesti uz lauka un iestrādāti. Brīdī, kad jāsāk risināt mēslu izvešana, arī sākas grūtības.

Teksts: A. Puiškina, Mg. lauks., SIA AnAgro

Problēmas katrā saimniecībā nedaudz atšķiras – mēsli ir noslāņojušies, nav viendabīgi, bieži vien put, turklāt sakrātajiem mēsliem ir bieza garoza, ko grūti samaisīt un kas prasa lielus resursus (jaudīgu maisītāju un degvielas un laika patēriņu). Paši mēsli ir pilni ar piesārņojumu – salmu vai skaidu palieku, nezāļu sēklu. Dažreiz veidojas pat biezs virsējais slānis, kur sāk augt nezāles.

Kad šķidrmēslus sāk maisīt, garoza tiek sašķaidīta un no tvertnes sāk izdalīties amonjaks un oglekļa dioksīds, kas iztvaiko gaisā. Kā tikko garoza, kas teorētiski pasargā no gāzu izdalīšanās no lagūnas, tiek sadalīta, notiek gāzu *eksplūzija*. Tā ir problēma, jo apkārtne ļoti smird, un, ja ferma ir tuvu ciematam, problēma ir vēl lielāka, jo iedzīvotājiem tas nepatīk.

Kā regulēt gāzu izdalīšanos?

Lai mēsli neizdalītu indīgas gāzes un uzkrātu vairāk barības vielu, tie ir jākompostē. Kompostēšana ir normāls, dabisks process, kurā piedalās baktērijas, kas dabā atrodamas mēslos un augsnē. Labs kompostētājs ir *SlurryBugs™* aerobās augsnes baktērijas, kas

vajadzīgajā veidā iedarbojas uz mēslu cieta frakciju un nezāļu sēklām, kas atrodas šķidrmēslos, tās sadalot. Paaugstinot trūdvielu daudzumu mēslos, mēs to paaugstinātām arī augsnē.

Katrs lauksaimnieks ļoti labi zina, kādi procesi notiek komposta kaudzē dārzā un kāda tai ir nozīme. Komposta kaudze, kas stāv tikai vienu ziemu, būs daļēji kompostējusies, kamēr komposta kaudze, kas stāv jau ilgi, būs kompostējusies pilnībā un tai būs liela vērtība.

Tas pats notiek arī ar šķidrmēsliem, ja tie tiek kompostēti. Barības vielu vērtība sausnā pieaug (NPK), un mikrofloras daudzums būtiski palielinās. Kompostētu šķidrmēslu iedarbība ir tik efektīva, ka jūtami tiek uzlabota augsnes auglība. Saimnieki ievēro, ka augu krāsojums ir zaļāks, ka augi aug labāk un ražas ir lielākas, nepaliekot NPK devas.

Kā notiek šķidrmēslu apsaimniekošana jeb kompostēšana?

Lai cik tas nebūtu dīvaini, bet ne visi mikroorganismi ir tie labie, kas ceļ auglību. Kompostējot ir jāpievada gaiss (uzmaisot),

lai *SlurryBugs™* aerobā mikroflora varētu augt un šķelt cieta frakciju. Baktērijas izmanto mēslus esošo slāpekli un citas barības vielas sevis audzēšanai, tādā veidā paaugstinot mikrobiālo slāpekli. Parasti svaigi šķidrmēsli ar baktēriju palīdzību šķidrinas jeb kļūst viendabīgāki, kamēr sausas satur pieaug. Baktērijas izveido jogurta efektu – mēslu šķidro frakciju, urīnu, uzbiezinot līdzīgi kā jogurta baktērijas pienu, vēlāk tam neļaujot tik viegli izskaloties augsnē. Pieaugot sausnai, katrs kilograms mēslu kļūst arvien vērtīgāks.

Rezultātā tiek iegūta viendabīga masa, kas viegli uzmaisās, kam nav asas amonjaka mēslu smakas, kurā ir samazināts nezāļu skaits un kas vienmērīgi nomēslo augsni.

Kā panākt, lai šķidrmēsli kompostētos dažādu mēnešu laikā?

Ieteicamais variants ir regulāri, mazās devās pievienot *SlurryBugs™* šķidrmēslu baktērijas, kas paveiks šo lielo kompostēšanas darbu, un jums vairs galva nesāpēs! Preparāta sastāvā ir dzīvas baktērijas, kuras pievieno starpkrātuvē vai fermas šahtā, vai pa tiešo krātuvē, sajaucot ar siltu ūdeni.

Pieredze

2016. gada oktobris, krātuve pirms iztukšošanas.

Vidzemes reģiona saimniecībai *Ausmas* ikgadēja problēma ir 1.5 m biežā cietā mēslu kārtā, ko nav iespējams izsmelt no 1800 m³ lielās krātuves. Saimniecība pirms trim gadiem kā pakaišus izmantojusi skaidas, bet tagad salmus.

Māris Dāboliņš uzklāja ieteikumus, iesākumā pievienoja lielāku *SlurryBugs™* devu, pēc tam visu rudens, ziemas un pavasara periodu katru otro dienu iemaisīja noteiktās nelielās devas.

2017. gada maija vidus.

Šā gada maijā krātuve izskatījās jau pavisam savādāk – kā redzams, cietā garoza bija izzudusi un virsmu klāja vienmērīga masa.

Visvairāk saimniekus interesēja, kas ir krātuves apakšā, kā baktērijas tikušas galā ar milzīgajām nogulsniem.

Krātuve pirms izvešanas arī vairākas reizes tika kārtīgi apmaisīta.

2017. gada jūnijs, iztukšota krātuve.

Jūnija sākumā krātuve tika iztukšota un 1.5 m vietā tajā palika vien 25 cm bieža mēslu kārtā. Šādu rezultātu iespējams panākt pat aukstajā sezonā.

Jūlija vidū, apmēram mēnesi pēc tvertnes iztukšošanas, cietā garoza uz jaunievestajiem mēsliem vairs neveidojas.

Māris visu šo laiku turpina pievienot *SlurryBugs™* baktērijas un, vadoties no savas pieredzes, iesaka rūpīgi ievērot ieteiktās devas.